

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Itäisen ja eteläisen Suomen
vesihuoltostrategia 2050

Uudenmaan Toimenpidesuunnitelma 2022-2025

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

20.1.2022

Visio 2050 Yhdessä tekemällä vastuullista vesihuoltoa

Itäisen ja eteläisen Suomen yhteistyöalue

Uusimaa

Strateginen teema

Strateginen kehitysalue

Toimenpideteema

TOIMIVAT
VESIHUOLTOPALVELUT ASIAKKAILLE

- Toimintavarmuus
- Yhteiskunnallinen arvostus

Toimintavarmuuden vahvistaminen

YHDESSÄ TEKEMINEN

- Vastuullinen vesihuolto
- Digitaaliset ja teknologiset innovaatiot
- Uudet yhteistyö- ja organisointimallit

Yhteistyö- ja organisaatiomallien syventäminen

OSAAMINEN

- Osaamisen vahvistaminen
- Tiedolla johtaminen

Täydennyskoulutuksen kehittäminen ja tiedolla johtamisen vahvistaminen

KESTÄVÄ TALOUS

- Omaisuudenhallinta
- Omistajaohjaus

Investointisuunnitteluosaamisen ja -käytäntöjen parantaminen sekä omistajaohjauksen kehittäminen

1. Toimenpideteema

Toimintavarmuuden vahvistaminen

Toimintavarmuus on vesihuollon ydinkysymys. Muut strategiset kehitysalueet ja niiden toimenpideteemat tähtäävät lopulta myös toimintavarmuuden vahvistamiseen.

Uudenmaan toimenpideteema: Toimintavarmuuden vahvistaminen (1/2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Aikataulu	Todentaminen
1. Uudenmaan vesihuollon tila -selvitys	<p>Koostetaan tilannekuva Uudenmaan vesihuollon nykytilasta vesihuoltotoimijoiden tuottaman tiedon pohjalta. Selvitykseen sisällytetään mm. yhteiseen varautumissuunnitteluun tarvittavat tiedot ja toimijoiden resurssikartoitus ja -tarvearvio kattaen sekä osaamis- että taloudelliset resurssit.</p> <p>Tunnistetaan keskeisimmät kehittämiskohteet ja tarkennetaan yhteistyöalueen strategiset linjaukset Uudellemaalle. Selvityksessä huomioidaan hyvän vesihuollon kriteerit.</p>	ELY	Vesihuoltolaitokset, kunnat, PeLat, SYKE, Uudenmaan liitto	2022	Toteutettu selvitys
2. Yhteinen varautumissuunnittelu	<p>Aloitetaan ”Uudenmaan vesihuollon tila” -selvityksen tulosten ja johtopäätösten perusteella yhteinen varautumissuunnittelu. Suunnittelussa huomioidaan mm:</p> <ul style="list-style-type: none">Laitosten yhteistyön lisäämistä ja harjoittelua varautumiseen liittyen, esim. Kirkkonummi, Lohja, Vihti –varautumisyhteistyöhankkeen tavoin.Yhteistyön lisääminen laitosten kesken, laitosten ja viranomaisten välillä sekä viranomaisten kesken.Harjoitusten toteuttaminen myös keveämmällä, paikallisemmalla kokoonpanollaPäijänne-tunnelin kokonaisvaltainen varautuminen ja viranomaisyhteistyön kehittäminen	<p>Koordinointi: ELY, AVI</p> <p>toteutus: Vesihuolto- laitokset</p>	PeLat, kunnat, Pääkaupunkiseudun Vesi Oy, tukkulaitokset, Huoltovarmuuskeskus	2023-2025	<p>Toteutettu suunnittelu</p> <p>Toteutettu harjoittelu</p>
3. Yhteinen saneeraus-suunnittelu	<p>Parannetaan investointikäytäntöjä yhteisen saneeraussuunnittelun avulla synergiaetujen saavuttamiseksi. Uudenmaan vesihuoltolaitosten verkostojen kunto- ja saneeraustarve kartoitetaan yhteistyössä. Saneerauskohteet valitaan kartoitukseen pohjautuvan priorisoinnin perusteella.</p> <p>Toteutetaan vesihuollon toimintavarmuutta ja omaisuudenhallintaa parantavat laitoskohtaiset toimenpiteet, jotka pienentävät tehokkaimmin korjausvelkaa ja parantavat verkostojen kuntoa. Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja.</p>	Vesihuolto- laitokset	Kunnat, Uudenmaan liitto, ELY	2023-2025	<p>Toteutetut kartoitukset ja yhteiset suunnittelut</p> <p>Yhteistyöhankkeiden lukumäärä</p>

Uudenmaan toimenpideteema: Toimintavarmuuden vahvistaminen (2/2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Aikataulu	Todentaminen
4. Kyberriskeihin varautuminen	<ul style="list-style-type: none">• Tehdään viestintää ja tiedotteita kyberturvallisuuden perusteista.• Järjestetään koulutusta laitosten henkilöstölle ja luottamushenkilöille.• Laaditaan malliratkaisuja mm. minimitasosta ja ohjeita.• Lisätään alueellisella yhteistyöllä tehtäviä toimenpiteitä.• Laajempien toimenpiteiden osalta edetään valtakunnallisten linjauksien ja toteutuksien mukaisesti.	Kyberturvallisuuskeskus ja ELY	HVK, VVY, MMM, kunnat ja vesihuoltolaitokset, Vesi-ISAC ryhmä	2022-2025	Tiedotteiden / koulutusten lukumäärä Ohjeet ja malliratkaisut
5. Vaikuttajaviestintä toimintavarmuuden kehittämisen tärkeistä kunnallisille ja muille päättäjille	<p>Toteutetaan viestintätoimenpiteitä omistajaohjauksen kehittämiseksi. Viestinnällä lisätään tietoisuutta ja ymmärrystä vesihuollon toimintavarmuuden vahvistamisesta lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä sekä taloudellisista vaikutuksista mm. investointitarpeisiin ja hinnoitteluun:</p> <ul style="list-style-type: none">• tietoa todellisista kustannuksista, saneerausvelan kehittymisestä ja resurssitarpeista• rakentamispaineiden kasvun ohjautuminen kaavoitettujen alueiden ulkopuolelle sekä jo kaavoitettujen alueiden voimakkaat muospaineet, ja niiden tuomat lisäkustannukset vesihuoltoon• kiertotalouden ja vihreän siirtymän mahdollisuudet vesilaitoksille• sään ääri-ilmiöihin ja muihin ilmastomuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin varautumisen tarpeet• direktiivien ja lisääntyvien kansallisen lainsäädännön ja muiden velvoitteiden edellyttämät investoinnit ja taloudelliset varautumiset <p>Käydään yhteistä keskustelua toimintavarmuuteen liittyvistä säädösehdotuksista, tavoitteena on lainsäädäntöön vaikuttaminen ja Uudenmaan alueen näkökulmien esille tuominen.</p>	Vesihuoltolaitokset ja VVY	Uudenmaan liitto, Kuntaliitto, ELY, Suomen biokierto ja biokaasu ry	2022-2025	Vaikuttajaviestinnän toteutuminen

2. Toimenpideteema

Yhteistyö- ja organisaatiomallien syventäminen

Uudenmaan toimenpiteet: Yhteistyö- ja organisaatiomallien syventäminen

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Aikataulu	Todentaminen
6. Uudenmaan vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma	Tehdään alueellinen vesihuollon yleissuunnitelma perustuen "Uudenmaan vesihuollon tila" -selvityksen tuloksiin ja johtopäätöksiin. Tavoitteena on laatia alueen vesihuoltotoimijoiden yhteinen pitkän tähtäimen tekninen tarvesuunnitelma kasvavalle Uudellemaalle. Suunnitelman yhtenä osa-alueena on myös kiertotalouden ja vihreän siirtymän mahdollisuuksien huomiointi vesihuoltolaitoksilla.	ELY	Vesihuoltolaitokset, PeLat, kunnat, Uudenmaan liitto, AVI	2022-2023	Valmis suunnitelma
7. Uudenmaan vesihuoltolaitosten yhteistyö- ja yhdistymisselvitys	Tehdään selvitys Uudenmaan vesihuoltolaitosten yhteistyön ja yhdistymisten toteuttamisen erilaisista vaihtoehdoista. Selvitys laaditaan joko "Uudenmaan vesihuollon tila" -selvityksen yhteydessä tai sen pohjalta.	ELY	Vesihuoltolaitokset, VVY kunnat, Uudenmaan liitto	2022-2024	Valmis selvitys
8. Valvonta-viranomais-yhteistyön kehittäminen	Kehitetään vesihuoltoa valvovien viranomaisten yhteistyötä esimerkiksi säännöllisiä tapaamisia lisäämällä ja muuta yhteistyötä edistämällä. Parannetaan ja kehitetään viranomaisviestintää ja tiedonvaihtoa myös vesihuoltolaitosten ja kuntien suuntaan esim. päällekkäisten tietopyyntöjen välttämiseksi.	ELY, AVI ja kunnat	VVY, vesihuoltolaitokset, PeLat, Uudenmaan liitto	2022-2025	Tapaamisten toteutuminen

3. Toimenpideteema

Täydenniskoulutuksen kehittäminen ja tiedolla johtamisen vahvistaminen

Uudenmaan toimenpideteema: Täydennyskoulutuksen kehittäminen ja tiedolla johtamisen vahvistaminen

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Aikataulu	Todentaminen
9. Täydennyskoulutuksen kehittäminen	<p>Tunnistetaan "Uudenmaan vesihuollon tila" –selvityksen pohjalta keskeisimmät täydennyskoulutustarpeet ja laaditaan ehdotus järjestettävistä koulutuksista. Erityistä huomiota kiinnitetään investointisuunnitteluun ja omaisuudenhallintaan liittyvään osaamiseen.</p> <p>Edistetään täydennyskoulutusten toteuttamista ja järjestetään yhteisiä tilaisuuksia hyvien koulutuskokemusten jakamiseksi.</p>	ELY, VVY	Oppilaitokset	2023-2025	<p>Toteutetut koulutukset</p> <p>Osallistujien arviointi koulutuksesta</p>
10. Tiedolla johtamisen ja digitalisaation edistäminen vesihuoltolaitoksilla	<p>Lisätään Veeti -järjestelmän käyttöä sekä parannetaan järjestelmän tietojen hyödynnettävyyttä ja luotettavuutta: täyttöastetavoite Uudellamaalla 100 %.</p> <p>Jaetaan tiedon analysoinnin kokemuksia tiedolla johtamisen parantamiseksi. Hyödynnetään yhtenäisiä tunnuslukuja, mittareita ja analytiikkaa. Edistetään hyvän vesihuollon kriteerien saavuttamista tiedolla johtamisen avulla.</p>	Vesihuoltolaitokset, ELY	VVY, SYKE	2022-2025	<p>Veeti-järjestelmän täyttöaste Uudenmaan vesihuoltolaitoksilla</p> <p>Yhteistyötilaisuuksien toteutuminen</p> <p>Kaikki vesihuoltolaitokset täyttävät vesihuoltouudistuksen yhteydessä määritetyt hyvän vesihuollon oman laitokkonsa kriteerit</p>

4. Toimenpideteema

**Investointisuunnitteluosaamisen ja
investointikäytäntöjen parantaminen sekä
omistajaohjauksen kehittäminen**

Uudenmaan toimenpideteema: Investointisuunnitteluosaamisen ja investointikäytäntöjen parantaminen sekä omistajaohjauksen kehittäminen

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Aikataulu	Todentaminen
	<p>Kestävään talouteen liittyvät toimenpiteet huomioidaan ja toteutetaan aiemmin esitettyjen toimenpiteiden yhteydessä:</p> <ul style="list-style-type: none">• Yhteinen saneeraussuunnittelu (Toimenpide nro 3)• Vaikuttajaviestintä toimintavarmuuden kehittämisen tärkeydestä kunnallisille ja muille päättäjille (Toimenpide nro 5)• Täydennyskoulutuksen kehittäminen (Toimenpide nro 9)				